

UDLÅNSREDEGØRELSE

Redegørelse om udviklingen i kreditmulighederne i Danmark

OKTOBER 2015

INDHOLDSFORTEGNELSE

Indholdsfortegnelse	3
1. Sammenfatning	4
2. Udviklingen i kreditinstitutternes samlede udlån.....	5
3. Udviklingen i erhvervsudlån	11
4. Virksomhedernes adgang til kredit	14
5. Renter på erhvervslån	20
6. Udvikling i udlån til husholdninger	23
7. Virksomhedernes brug af alternativ finansiering.....	26
8. Finansiering i landdistrikter	30

1. SAMMENFATNING

Set over det seneste fulde år er udlånet til husholdninger og erhverv omtrent uændret. Det uændrede, samlede udlån dækker over en stigning i realkreditinstitutternes udlån, der stort set modsvares af et tilsvarende fald i pengeinstitutternes udlån. Realkreditinstitutternes udlån udgør fortsat hovedparten af det samlede udlån til husholdninger og erhverv.

Udlån til erhvervslivet er steget med knap 2 pct. det seneste år. Det skyldes øget udlån fra realkreditinstitutterne. Herudover er erhvervslivets lån i form af udstedelse af erhvervsobligationer steget med 8 pct. Erhvervslivets efterspørgsel efter lån i både penge- og realkreditinstitutter er steget i både 1. og 2. kvartal 2015. Det gælder både lån til eksisterende kunder og til nye kunder.

Ifølge Dansk Industris Virksomhedspanel er finansieringssituationen forbedret for både små og store virksomheder, og samlet set er der tale om den mest positive vurdering af finansieringssituationen siden 2011. Store virksomheder oplever dog fortsat finansieringssituationen bedre end små virksomheder.

For så vidt angår virksomhedernes mulighed for at opnå lån opdelt på land og by, er der en stærk sammenhæng mellem overskudsgrad i virksomheden og bevilgede lån, uanset hvor i landet, virksomheden ligger. For virksomheder i bykommuner er der herudover en klar tendens til, at virksomheder, der opnår lån, har en højere soliditetsgrad end virksomheder, der helt eller delvist får afslag. Tendensen gælder også for virksomheder uden for bykommuner, om end i mindre udtalt grad.

Det samlede udlån til husholdningerne er faldet svagt over det seneste år. Det skal ses i lyset af, at boligmarkedet på landsplan fortsat er præget af meget moderate prisstigninger og lange liggetider på boliger i visse områder. Sammen med øgede afdrag på eksisterende realkreditgæld bidrager dette til den svage udvikling i det samlede udlån.

Væksten i realkreditudlånet til husholdninger var i perioden fra 2010 til 2012 bredt funderet i hele landet. I 2013 og 2014 har der imidlertid været en tendens til, at realkreditudlånet er vokset i byområder, mens det har været vigende i landdistrikterne. Pengeinstitutternes udlån til husholdninger er i perioden 2009 til 2013 faldet med 3 pct. Udviklingen har været nogenlunde ensartet på tværs af kommunetyper, men dog med en tendens til det største udlånsfald i land- og yderkommunerne.

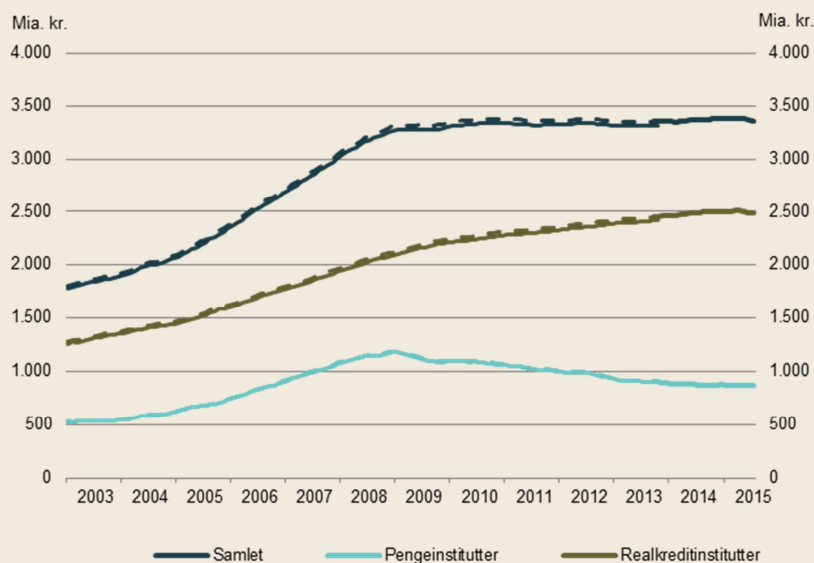
Udvalget om finansiering af boliger og erhvervsjendomme i landdistrikterne forventes at færdiggøre en redegørelse om udviklingen i kreditmulighederne i landdistrikterne i oktober 2015. Udvalgets rapport vil give en mere dybdegående beskrivelse af finansieringssituationen i landdistrikterne samt eventuelt forslag til nye initiativer.

2. UDVIKLINGEN I KREDITINSTITUTTERNES SAMLEDE UDLÅN

Det seneste halvår er der sket en mindre opbremsning i det samlede nominelle udlån til husholdninger og erhverv. Det skyldes primært et fald i udlån fra pengeinstitutterne. Det nominelle udlån til husholdninger og erhverv er dog samlet set uændret i perioden fra juni 2014 til juni 2015. I juni 2015 udgjorde det samlede udlån i alt knap 3.366 mia. kr.

Det uændrede, samlede udlån det seneste år dækker over en lille stigning i realkreditinstitutternes udlån modsvaret af et tilsvarende lille fald i pengeinstitutternes udlån. Realkreditinstitutternes udlån er steget med 0,2 pct. over det seneste år, der svarer til en nominel stigning på 5,5 mia. kr. I samme periode er pengeinstitutternes udlån faldet med 0,5 pct., der også svarer til 5,5 mia. kr. Realkreditinstitutternes udlån udgør fortsat hovedparten af det samlede udlån til husholdninger og erhverv, jf. figur 2.1.

Figur 2.1 Udvikling i samlet udlån til husholdninger og erhverv

Anm.: Serierne er baseret på 3-måneders glidende gennemsnit. Serien viser det samlede udlån til husholdninger og erhverv og ser således bort fra udlån til pensionskasser, forsikringselskaber, m.fl. I september 2013 forekommer et databrud, som skyldes forbedrede dataindsamlinger til Nationalbankens MFI-statistik. Se:

http://www.nationalbanken.dk/da/publikationer/Documents/2014/03/Nyogmere_KVO1_2014.pdf De stiplede linjer angiver estimater for den historiske udvikling, såfremt de nye definitioner også havde været anvendt før databrudet. Estimaterne er beregnet under antagelsen om, at ændringen i definitionerne alene fører til niveaumæssige forskydninger. Udlånsredegørelsen for 2. halvår 2013 indeholder en beskrivelse af databrudet.

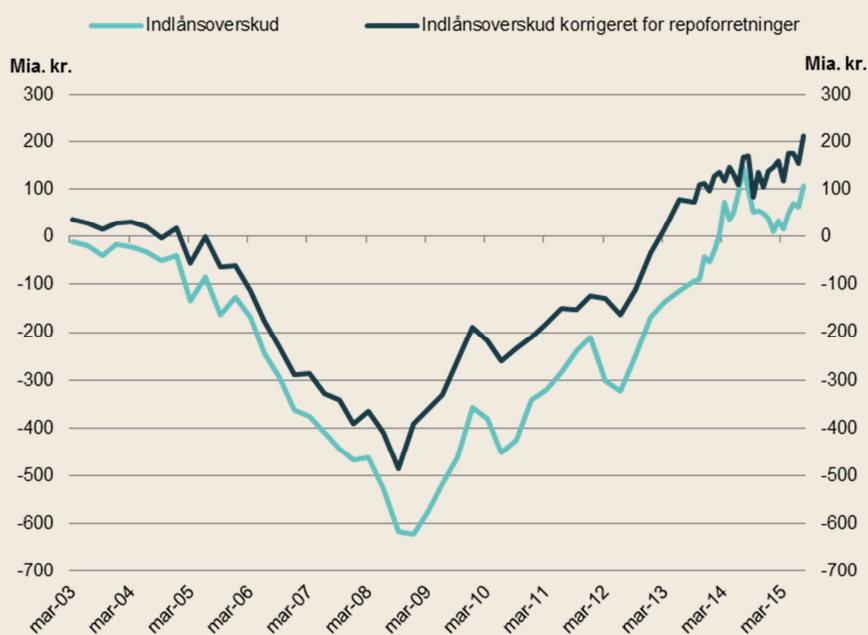
Kilde: Nationalbanken, Danmarks Statistik samt egne beregninger.

Siden udlånet fra pengeinstitutter toppede i december 2008, er pengeinstitutternes udlån faldet med 315 mia. kr., hvilket svarer til ca. en fjerdedel af udlånet ultimo 2008. Dette fald modsvares dog af en stigning i realkreditinstitutternes udlån på 373 mia. kr. eller knap 18 pct. i samme periode. En del af årsagen til pengeinstitutternes reduktion af de samlede udlån kan være væsentlige tab på udlån i lyset af den finansielle krise.

Desuden er reduktionen af pengeinstitutternes udlån sket fra et relativt højt niveau, idet udlånet var usædvanligt højt i 2008. Faldet i pengeinstitutternes udlån er formentlig i nogen grad udtryk for en substitution fra lån i pengeinstitutterne til lån i realkreditinstitutterne.

Bankernes faldende udlån har bidraget til en betydelig genopretning af bankernes indlånsunderskud, der i efteråret 2008 var forholdsvis stort, jf. figur 2.2., men også stigende indlån fra husholdninger og erhverv har bidraget til at vende indlånsunderskuddet til et overskud. Det bidrager til, at fundingsituationen for danske pengeinstitutter i dag alt andet lige er markant bedre, end den var i årene fra 2008 frem mod 2013, idet institutterne samlet set ikke er afhængige af ekstern funding.

Figur 2.2: Pengeinstitutternes indlånsoverskud

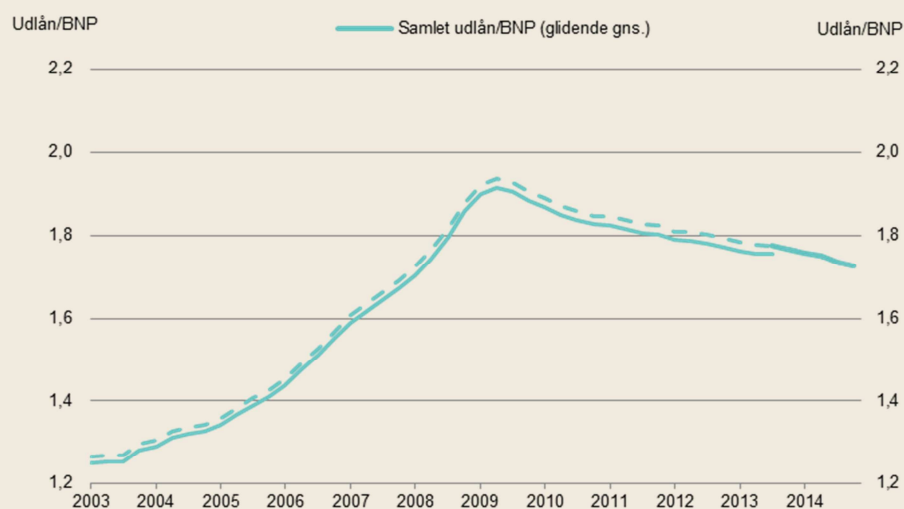

Anm.: I september 2013 forekommer et databrud, som skyldes forbedrede dataindsendelser til Nationalbankens MFI-statistik. Se: http://www.nationalbanken.dk/da/publikationer/Documents/2014/03/Nyvoermere_KVO1_2014.pdf Da de forbedrede dataindsendelser primært fører til forskydninger mellem sektorerne, er det muligt at sammenligne det aggregerede indlånsoverskud over tid.

Kilde: Nationalbanken

Det samlede udlån til husholdninger og erhverv udgjorde i 1. kvartal 2015 174 pct. af BNP, jf. figur 2.3. Andelen er faldet en smule det seneste år, hvilket som nævnt ovenfor afspejler et uændret nominelt udlån samt at BNP for første kvartal 2015 er 1,5 pct. højere end samme kvartal året før. Det samlede udlån, målt som andel af BNP, ligger dog fortsat omkring niveauet medio 2008, hvilket historisk set er relativt højt.

Figur 2.3: Samlet udlån til husholdninger og erhverv i forhold til BNP

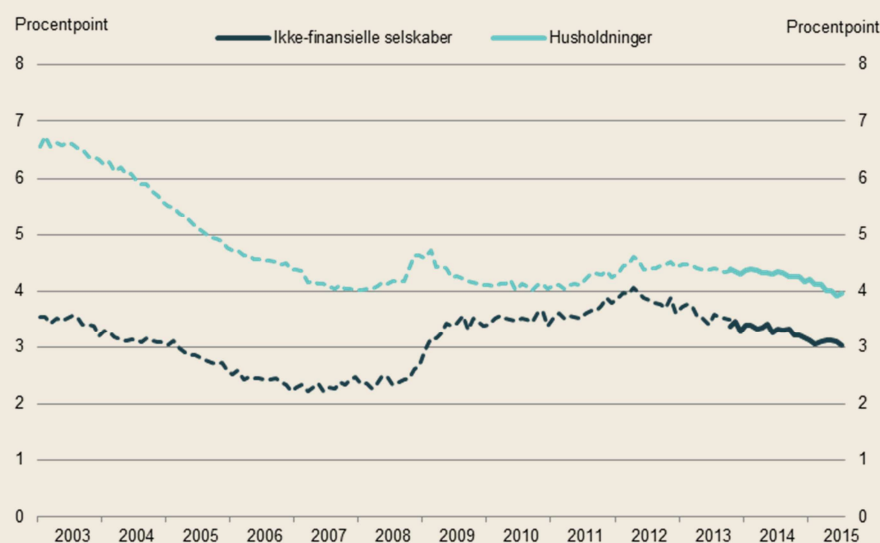
Anm.: Udlånsserien er baseret på 3-måneders glidende gennemsnit. BNP er opgjort på kvartalsbasis og er herefter baseret på 4-kvartalers gennemsnit normeret til årsbasis.

I september 2013 forekommer et databrud, som skyldes forbedrede dataindsamlinger til Nationalbankens MFI-statistik. Se: http://www.nationalbanken.dk/da/publikationer/Documents/2014/03/Nyogmere_KVO1_2014.pdf De stiplede linjer angiver estimer for den historiske udvikling, såfremt de nye definitioner også havde været anvendt før databrudet. Estimerne er beregnet under antagelsen om, at ændringen i definitionerne alene fører til niveaumæssige forskydninger. Udlånsredegørelsen for 2. halvår 2013 indeholder en beskrivelse af databrudet.

Kilde: Nationalbanken, Danmarks Statistik samt egne beregninger.

Rentemarginalen for både ikke-finansielle selskaber og husholdninger er faldet det seneste år – med henholdsvis 0,2 og 0,4 procentpoint fra juni 2014 til juni 2015. Rentemarginalen for ikke-finansielle selskaber er fortsat over et pct.point lavere end for husholdninger jf. figur 2.4.

Figur 2.4: Udviklingen i pengeinstitutternes rentemarginal

Anm.: Rentemarginalen er summen af pengeinstitutternes indlåns- og udlånsmarginale. Indlånsmarginale er forskellen mellem det, pengeinstitutterne får, når den deponerer indlån i Nationalbanken, og det pengeinstitutterne betaler til kunderne. Udlånsmarginale er forskellen mellem den rente, pengeinstitutterne betaler for at låne penge i fx Nationalbanken, og den rente kunderne betaler for lånet.

I september 2013 forekommer et databrud, som skyldes forbedrede dataindsamlinger til Nationalbankens MFI-statistik. Se: http://www.nationalbanken.dk/da/publikationer/Documents/2014/03/Nyomgore_KVO1_2014.pdf De stiplede linjer angiver data før databruddet.

Kilde: Nationalbanken.

Rentemarginalen for husholdninger er med det seneste års fald på 0,4 pct. på samme niveau som i 2007-2008. Det er set over de seneste ti år et relativt lavt niveau.

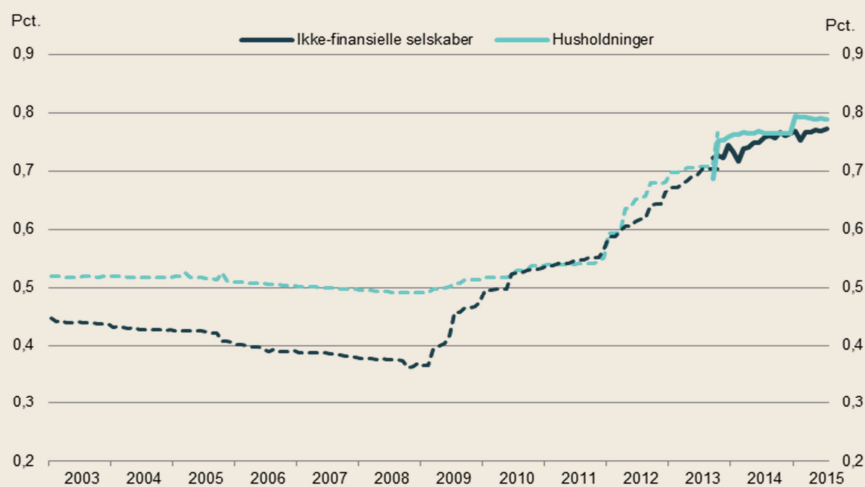
De ikke-finansielle virksomheders rentemarginal er på niveau med rentemarginalen i starten af 2005. Det betyder, at rentemarginalen er ca. et ½ procentpoint højere end i slutningen af 2008. Rentemarginalen skal ses i lyset af det relativt lave renteniveau i årene efter 2008, der alt andet lige har betydet, og fortsat betyder, lavere udlånsrenter.

Bidragssatserne på realkreditlån for både ikke-finansielle selskaber og husholdninger er siden ultimo 2008 steget betydeligt, jf. figur 2.5. Stigningen har, med 0,02 procentpoint været beskeden, det seneste år.

Husholdningernes bidragssats udgjorde i juni 2015 0,79 pct., mens satsen for ikke-finansielle selskaber var på 0,77 pct.

De stigende bidragssatser siden finanskrisens start skal blandt andet ses i lyset af nye regulingsmæssige krav efter finanskrisen og realkreditinstitutternes ønske om at få flere boligejere væk fra de mest risikofyldte lån og på den måde i højere grad sikre overensstemmelse mellem risiko og låneomkostningerne ved forskellige typer lån.

Figur 2.5: Bidragssatser på realkreditlån

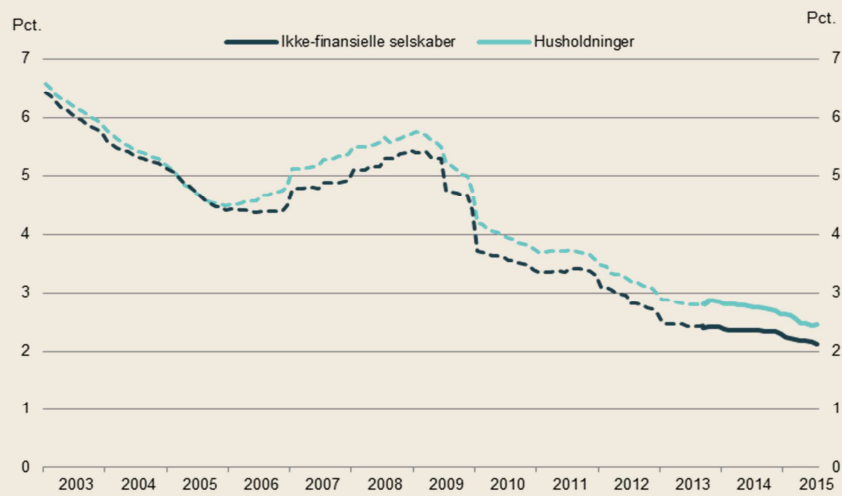

Anm.: I september 2013 forekommer et databrud, som skyldes forbedrede dataindsamlinger til Nationalbankens MFI-statistik. Se: http://www.nationalbanken.dk/da/publikationer/Documents/2014/03/Nyogmere_KVO1_2014.pdf De stiplede linjer angiver data før databruddet.

Kilde: Nationalbanken

På trods af stigende bidragssatser er det den gennemsnitlige, effektive rente inkl. bidrag på realkreditlån faldet det seneste år for både husholdninger og ikke-finansielle selskaber, jf. figur 2.6. Den effektive rente for ikke-finansielle selskaber er med 2,15 pct. fortsat lavere end for husholdninger, der betaler 2,45 pct. i effektiv rente. De faldende gennemsnitlige, effektive renter på realkreditlån afspejler bl.a. det fortsat meget lave renteniveau, som den ekspansive pengepolitik udøvet af de dominerende centralbanker har medført.

Figur 2.6: Effektive renter (inkl. bidrag) på realkreditlån

Anm.: I september 2013 forekommer et databrud, som skyldes forbedrede dataindberetninger til Nationalbankens MFI-statistik. Se: http://www.nationalbanken.dk/da/publikationer/Documents/2014/03/Nyogmere_KVO1_2014.pdf De stiplede linjer angiver data før databruddet.

Kilde: Nationalbanken

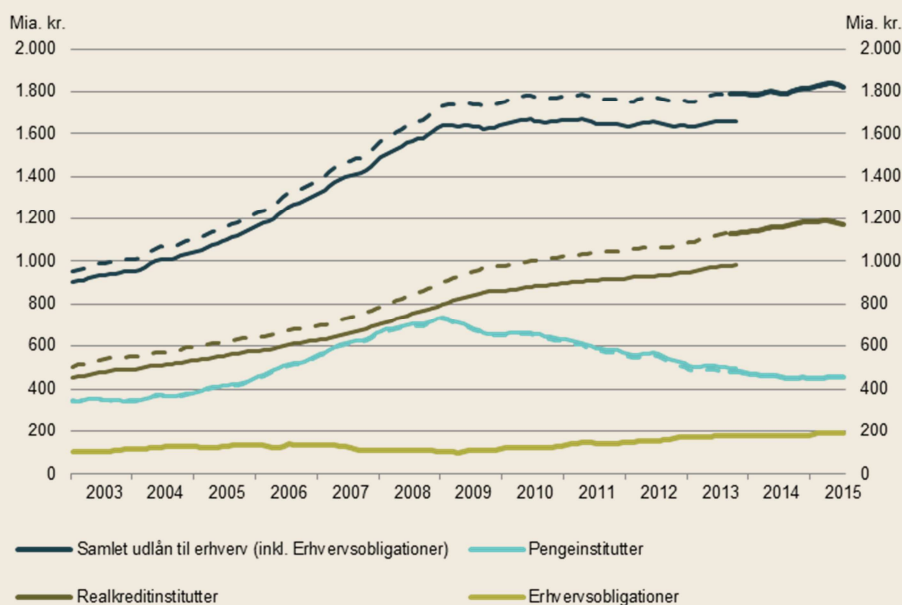
3. UDVIKLINGEN I ERHVERVSUDLÅN

Det samlede udlån til erhverv er steget med 35 mia. kr. over det seneste år og er i juni 2015 på i alt 1.832 mia. kr., jf. figur 3.1. Det svarer til en årlig vækst på 1,9 pct.

Stigningen i det samlede udlån til erhverv stammer fra øget udlån fra realkreditinstitutterne, der er steget med 1,9 pct. over det seneste år. Det betyder, at udlånet til erhverv fra realkreditinstitutterne er vokset med 21 mia. kr. siden juni 2014, og det udgør i juni 2015 1.179 mia. kr. Modstykket er, at udlånet fra pengeinstitutter til erhverv omtrent er uændret i løbet af det seneste år.

Udlånet til erhvervslivet i form af erhvervsobligationer er over det seneste år vokset med 8,0 pct. Det betyder, at erhvervslivet i juni 2015 har et udestående på 193 mia. kr. i erhvervsobligationer.

Figur 3.1: Samlet udlån til erhverv

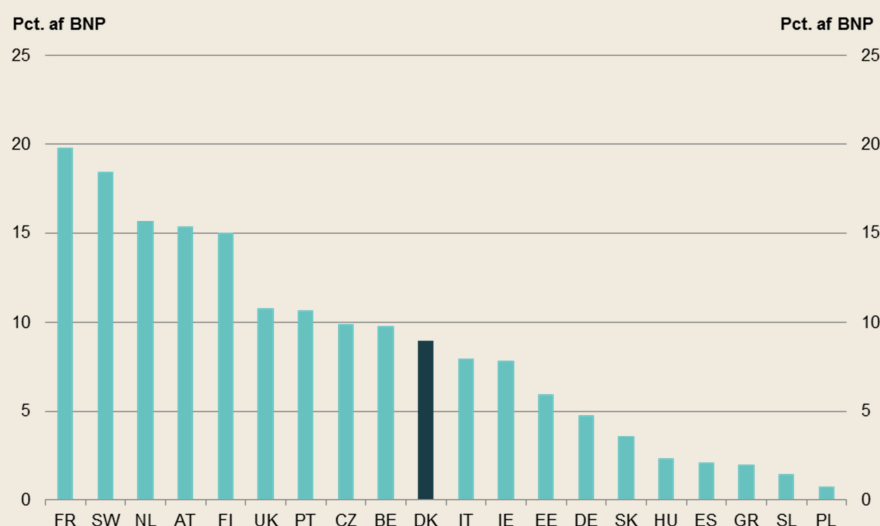

Anm.: Serierne er baseret på 3-måneders glidende gennemsnit. Der ses bort fra udlån til pensionskasser, forsikringsselskaber m.fl. I det samlede udlån til erhverv indgår omfanget af erhvervsobligationer udstedt af danske virksomheder. I september 2013 forekommer et databrud, som skyldes forbedrede dataindsamlinger til Nationalbankens MFI-statistik. Se: http://www.nationalbanken.dk/da/publikationer/Documents/2014/03/Nyogmere_KVO1_2014.pdf De stiplede linjer angiver estimater for den historiske udvikling, såfremt de nye definitioner også havde været anvendt før databruddet. Estimaterne er beregnet under antagelsen om, at ændringen i definitionerne alene fører til niveaumæssige forskydninger. Udlånsredegørelsen for 2. halvår 2013 indeholder en beskrivelse af databruddet. Erhvervsudlånet er inkl. personligt ejede virksomheder. Personligt ejede virksomheder ikke er en del af erhvervssektoren (ikke-finansielle virksomheder) i Nationalbankens data.

MFI-statistik. Kilde: Nationalbanken og egne beregninger

I forhold til andre lande er danske virksomheders brug af erhvervsobligationer relativt lav. I lande som Sverige, Finland, Holland og Belgien benyttes i højere grad erhvervsobligationer som finansieringsinstrument, jf. figur 3.2.

Figur 3.2: Erhvervsobligationer, udestående ift. BNP

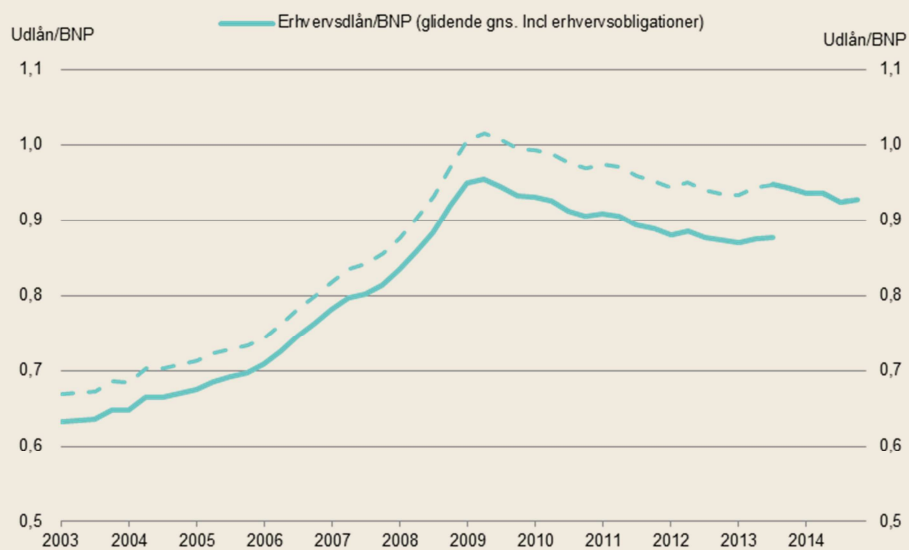
Anm.: Figuren viser udestående udstedelser af erhvervsobligationer fra virksomheder i udvalgte europæiske lande. Data for erhvervsobligationer er fra ultimo maj 2015. Data for BNP er fra 2014.

Kilde: Nationalbanken og Eurostat.

De danske pengeinstitutter har pr. 1. januar 2014 fået mulighed for at udstede obligationer med sikkerhed i puljer af erhvervslån via såkaldte refinansieringsregistre, ligesom der er skabt mulighed for at anvende repræsentanter i forbindelse med udstedelse af erhvervsobligationer. Finanstilsynet har primo september 2015 registreret anvendelse af repræsentanter i forbindelse med 28 obligationsudstedelser med en samlet værdi af 21,3 mia. kr. Der er endnu ikke pengeinstitutter, der har udnyttet muligheden for at benytte refinansieringsregistre. Det skal bl.a. ses i lyset af, at pengeinstitutterne i øjeblikket oplever meget lave fundingomkostninger på markedet i øvrigt.

Det samlede erhvervsudlån opgjort som andel af BNP er med 94,0 pct. stort set uændret fra 1. kvartal 2014 til 1. kvartal 2015 og ligger dermed fortsat omkring niveauet ultimo 2008, jf. figur 3.3.

Figur 3.3: Erhvervsudlån (inklusive erhvervsobligationer) / BNP

Anm.: Udlånsserien er baseret på 3-måneders glidende gennemsnit. BNP er opgjort kvartalsvist ved 4-kvartalers glidende gennemsnit normeret til årsbasis.
 I september 2013 forekommer et databrud, som skyldes forbedrede dataindsamlinger til Nationalbankens MFI-statistik. Se: http://www.nationalbanken.dk/da/publikationer/Documents/2014/03/Nyogmere_KVO1_2014.pdf De stiplede linjer angiver estimeret for den historiske udvikling, såfremt de nye definitioner også havde været anvendt før databrudet. Estimeret er beregnet under antagelsen om, at ændringen i definitionerne alene fører til niveaumæssige forskydninger. Udlånsredegørelsen for 2. halvår 2013 indeholder en beskrivelse af databrudet. Personligt ejede virksomheder indgår ikke i data for Finansielle konti i underliggende data.

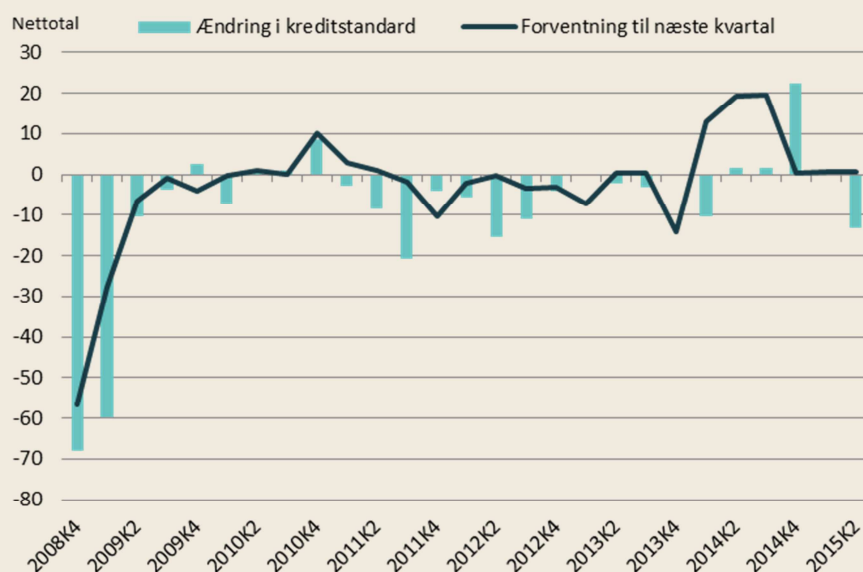
Kilde: Nationalbanken, Danmarks Statistik samt egne beregninger.

Danske realkreditinstitutters og pengeinstitutters lån til virksomhederne samt udestående erhvervsobligationer udgør i 4. kvartal 2014 omkring halvdelen af det samlede udlån til erhverv. Det resterende udlån ydes af andre modparter som fx ikke-finansielle selskaber og udenlandske pengeinstitutter, jf. afsnit 7 om alternative finansieringskilder.

4. VIRKSOMHEDERNES ADGANG TIL KREDIT

Nationalbankens seneste udlånsundersøgelse viser en stramning af kreditpolitikken overfor erhverv i 2. kvartal af 2015, jf. figur 4.1. Stramningen skal dog ses på baggrund af en betydelig rapporteret lempelse i 4. kvartal 2014.

Figur 4.1: Udvikling i pengeinstitutternes og realkreditinstitutternes kreditpolitik for udlån til erhverv

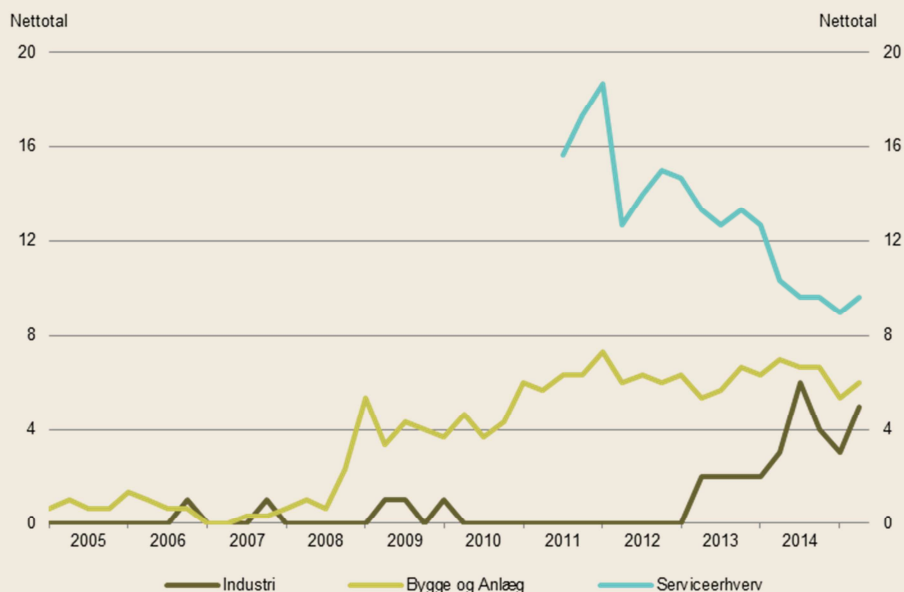
Anm.: Spørgeskemaet udarbejdet af Nationalbanken er lavet på baggrund af besvarelser fra kreditchef i de største danske penge- og realkreditinstitutter. Spørgsmålet til kreditchefene er: "Hvordan har instituttets kreditstandarder ved udlån til erhvervsvirksomheder ændret sig over dette kvartal sammenlignet med det foregående kvartal?". Kreditchefene har følgende fem svarmuligheder - værdierne af disse er angivet i parentes: Strammet/faldet en del (-100), strammet/faldet lidt (-50), uændret (0), lempet/steget lidt (50), lempet/steget en del (100). Svarene vægtes efter instituttets størrelse til et samlet nettotal for hvert kvartal. Negativt (positivt) tal betyder, at kreditpolitikken er strammet (lempet).

Forventningen til næste kvartal skal eksempelvis fortolkes som følger: I 2. kvartal 2012 viser kurven for "forventning til næste kvartal" niveauet 0. Det betyder, at kreditchefene gennemsnitligt forventede, at serien "ændring i kreditstandard" ville ligge på 0 i 3. kvartal 2012.

Kilde: Nationalbankens kvartalsvise udlånsundersøgelser.

Inden for både serviceerhverv, industri samt bygge-og anlægsbranchen oplever flere virksomheder fra finansielle begrænsninger i forhold til deres produktion. Særligt indenfor industrien er der tale om en stramning, jf. figur 4.2. Stramningerne skal dog ses i lyset af en generel lempelse for alle erhverv i 2. halvår 2014. Serviceerhvervene oplever generelt de største finansielle begrænsninger, men har dog vist en faldende tendens i løbet af de seneste år.

Figur 4.2: Finansielle begrænsninger

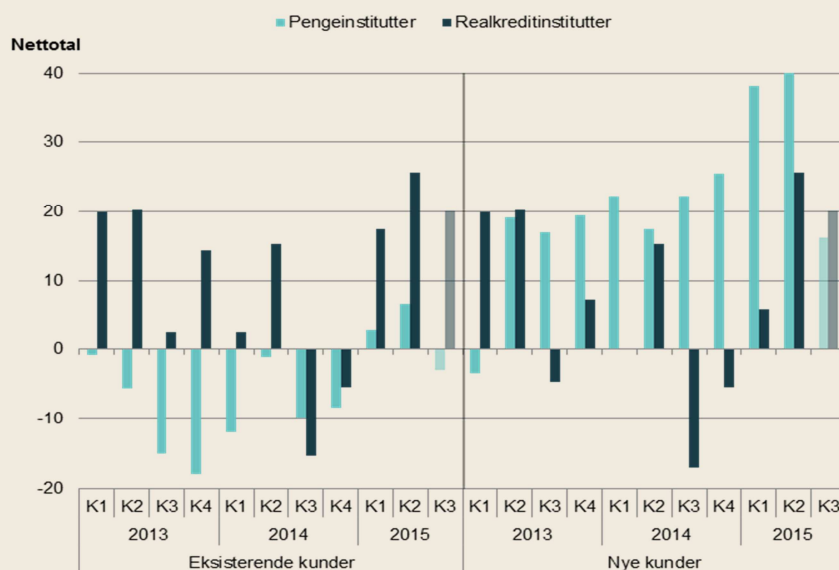
Anm.: Virksomhederne er blevet spurgt: "Er der i øjeblikket faktorer, der begrænser virksomheden?" Hvis virksomheden svarer, at finansielle begrænsninger er en forklarende faktor, tælles det som bruttotallet 100. Når nettotallet udregnes, vægtes virksomhedernes størrelse målt på antallet af beskæftigede, hvorefter der tages et simpelt gennemsnit. Tallet dækker i den forstand over hvor stor en del af den samlede branche, der oplever finansielle begrænsninger. For bygge og anlæg samt serviceerhverv opgøres statistikken månedsvis, og figuren er baseret på gennemsnittet over kvartalets tre måneder. For industri er opgørelsen kvartalsvis og opgøres den første måned i kvartalet.

Kilde: Danmarks Statistik.

Efterspørgslen efter lån fra eksisterende kunder steg for både penge- og realkreditinstitutter i 1. og 2. kvartal 2015, jf. figur 4.3. Realkreditinstitutterne forventer, at denne tendens fortsætter i 3. kvartal 2015, mens pengeinstitutterne forventer et fald.

Efterspørgslen efter lån fra nye kunder er steget i 1. og 2. kvartal for både penge- og realkreditinstitutterne jf. figur 4.3. Forventningen til efterspørgslen fra nye kunder i 3. kvartal er ligeledes høj for både penge- og realkreditinstitutterne.

Figur 4.3 Variation i efterspørgslen efter erhvervslån

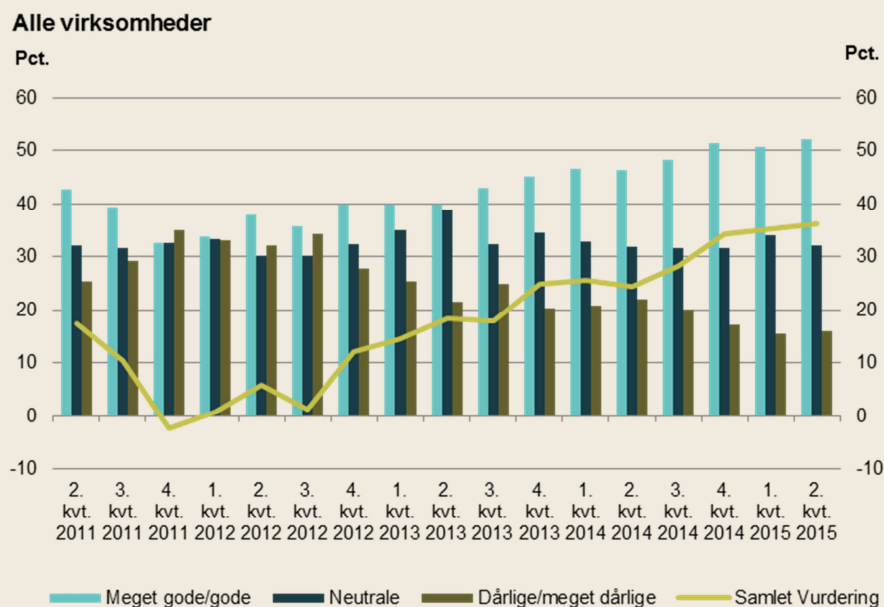

Anm.: Spørgeskemaet udarbejdet af Nationalbanken er lavet på baggrund af besvarelser fra kreditchefer i de største danske penge- og realkreditinstitutter. Spørgsmålet til kreditcheferne er: "Hvordan har instituttets kreditstandarder ved udlån til erhvervsvirksomheder ændret sig over dette kvartal sammenlignet med det foregående kvartal?". Kreditcheferne har følgende fem svarmuligheder - værdierne af disse er angivet i parentes: Strammet/faldet en del (-100), strammet/faldet lidt (-50), uændret (0), lempet/steget lidt (50), lempet/steget en del (100). Svarerne vægtes efter instituttets størrelse til et samlet nettotal for hvert kvartal. Negativt (positivt) tal betyder, at kreditpolitikken er strammet (lempet). Forventningen til næste kvartal skal eksempelvis fortolkes som følger: I 2. kvartal 2013 viser kurven for "forventning til næste kvartal" niveauet 0. Det betyder at kreditcheferne gennemsnitligt forventede, at serien "ændring i kreditstandard" ville ligge på 0 i 3. kvartal 2013. Den angivne værdi for 4. kvartal 2014 bygger på den forventede værdi til næste kvartal i 3. kvartal 2014.

Kilde: Nationalbankens kvartalsvise udlånsundersøgelser.

Ifølge Dansk Industris Virksomhedspanel, har finansieringssituationen forbedret sig yderligere i 2. kvartal 2015. Den samlede tendens er specielt påvirket af et fald i antal virksomheder, der opfatter mulighederne for at skaffe adgang til finansiering som dårlige eller meget dårlige, jf. figur 4.4. Samlet set er der tale om den mest positive vurdering af finansieringssituationen siden 2011.

Figur 4.4 Virksomhedernes vurdering af finansieringssituationen

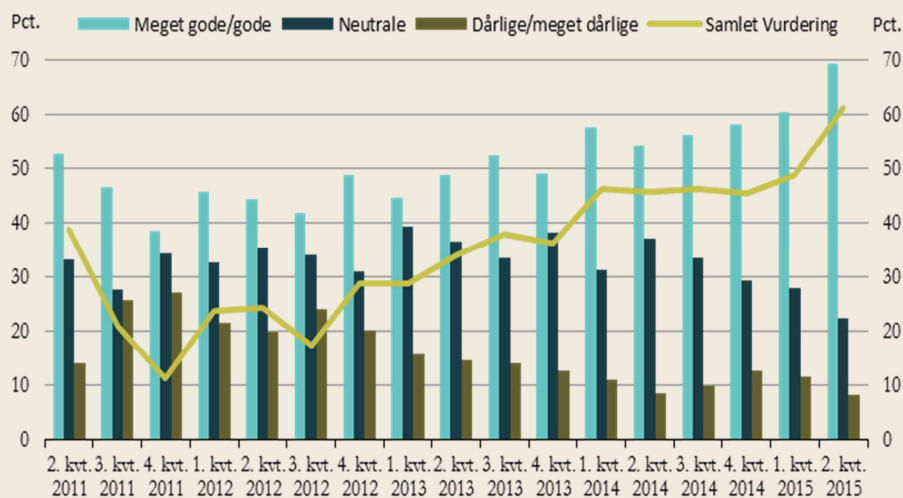
Anm.: Samlede vurdering er netttotal beregnet som summen af meget gode/gode = 1, neutral = 0 og dårlige/meget dårlige = -1. Antallet af respondenter ligger typisk i intervallet 4-500. Spørgsmålet til medlemmerne er: "Hvordan oplever din virksomhed mulighederne for at skaffe adgang til finansiering mht. pris og mængde?".

Kilde: DI Virksomhedspanel

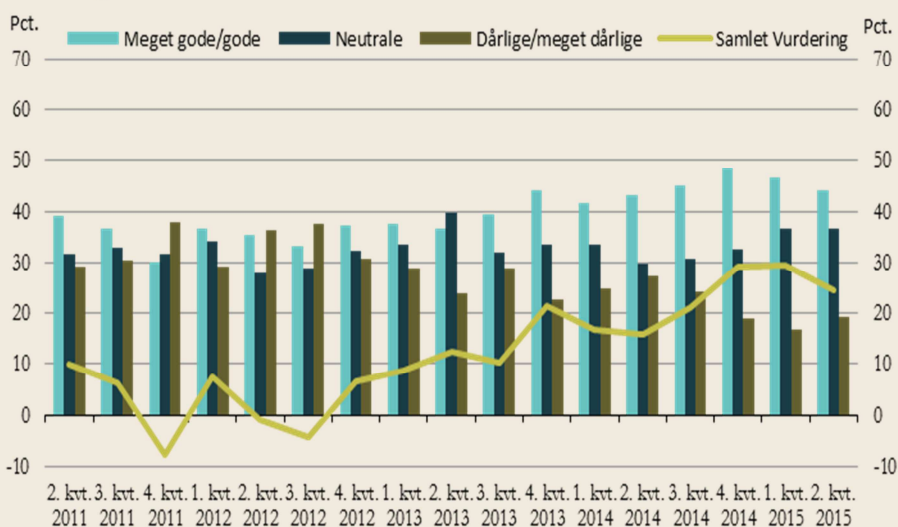
Virksomheder med over 100 ansatte oplever generelt finansieringssituationen bedre end virksomheder med mellem én og 100 ansatte. Både små og store virksomheder har dog oplevet en bedring af finansieringssituationen over de seneste 3 kvartaler, jf. figur 4.5. Samtidig er antallet af mindre virksomheder, der oplever finansieringssituationen som dårlig eller meget dårlig, faldet fra omkring 25 pct. i 3. kvartal 2014 til knap 18 pct. i 2. kvartal 2015.

Figur 4.5 Virksomhedernes vurdering af finansieringssituationen efter størrelse

Flere end 100 ansatte

Mellem 1 og 100 ansatte

Anm.: Samlede vurdering er netttotal beregnet som summen af meget gode/gode = 1, neutral = 0 og dårlige/meget dårlige = -1. Antallet af respondenter ligger typisk i intervallet 4-500. Spørgsmålet til medlemmerne er: "Hvordan oplever din virksomhed mulighederne for at skaffe adgang til finansiering mht. pris og mængde?".

Kilde: DI Virksomhedspanel.

En række brancheorganisationer gennemfører desuden en række undersøgelser af adgangen til kredit, jf. boks 1.

Boks 1: Yderligere brancheundersøgelser af adgangen til kredit

Seneste medlemsundersøgelse af likviditetssituationen fra Dansk Erhverv viser, at andelen af afslag på låneansøgninger i februar 2015 ligger på det laveste niveau i tre år. Samtidig er der dog sket et fald i andelen af de 449 adspurgte virksomheder, der søger finansiering. Fra 2010 til medio 2012 søgte 24 pct. af virksomhederne finansiering mod 20 pct. i perioden medio 2012 til februar 2015.

Håndværksrådets konjunkturundersøgelse peger på et fald i andelen af små og mellemstore virksomheder, der oplever finansielle begrænsninger. Andelen ligger i første kvartal 2015 på 31 pct. mod 35 pct. i 2. kvartal 2013.

Dansk Byggeris undersøgelse af kreditsituationen for bygge- og anlægsvirksomheder angiver, at hver sjette bygge- og anlægsvirksomhed mødes med strengere krav til kreditsikkerhed. Derudover oplever hver femte virksomhed en forhøjelse af låneomkostningerne forbundet med kredit i banken. I det seneste halvår har godt en tredjedel af virksomhederne søgt om en forhøjelse af kredit, hvoraf en fjerdedel af ansøgerne fik afslag. Flere bygge- og anlægsvirksomheder oplever, at de får afslag på forhøjelse af deres kredit sammenlignet med det foregående halvår.

FSR – danske revisors seneste rundspørge blandt deres medlemmer indikerer, at små og mellemstore virksomheders aktuelle manglende adgang til finansiering hæmmer væksten. Undersøgelsen, besvaret af 170 godkendte revisorer, viser, at 80 pct. af de adspurgte vurderer, at den aktuelle adgang til kapital hæmmer væksten i små og mellemstore virksomheder. Specielt unge og nystartede virksomheder har svært ved at opnå finansiering. Knap 90 pct. vurderer, at de små og mellemstore virksomheder søger mod alternativ finansiering, herunder familien og den offentlige låneinstitution Vækstfonden. Crowdfunding som alternativ finansieringskilde har endnu ikke vundet det store indpas, idet kun 8 pct. af revisorerne har kunder, som har benyttet crowdfunding.

Landbrug & Fødevarers Landsmandsbarometer viser, at 36,2 pct. af landbrugsvirksomhederne i 2. halvår 2014 oplevede finansielle begrænsninger. Det er en stigning fra lige over 30 pct. i 1. halvår 2010, men et fald ift. 2. halvår 2013. Bredt faldende afsætningspriser fra foråret 2014 og frem kan betyde, at indtjeningen i landbruget er faldende, hvilket kan føre til en forværring af kreditsituationen.

5. RENTER PÅ ERHVERVSLÅN

Renten på pengeinstitutternes nyudlån til erhverv har ligget nogenlunde stabilt de seneste år på et niveau betydeligt lavere end i 2008-2009, jf. figur 5.1. Det lavere renteniveau skyldes hovedsageligt pengepolitiske tiltag. Den lavere rente afspejler også en positiv udvikling i indlånsoverskuddet og generelt bedre fundingmuligheder de seneste år.

Figur 5.1: Pengeinstitutternes rente på nyudlån til erhverv

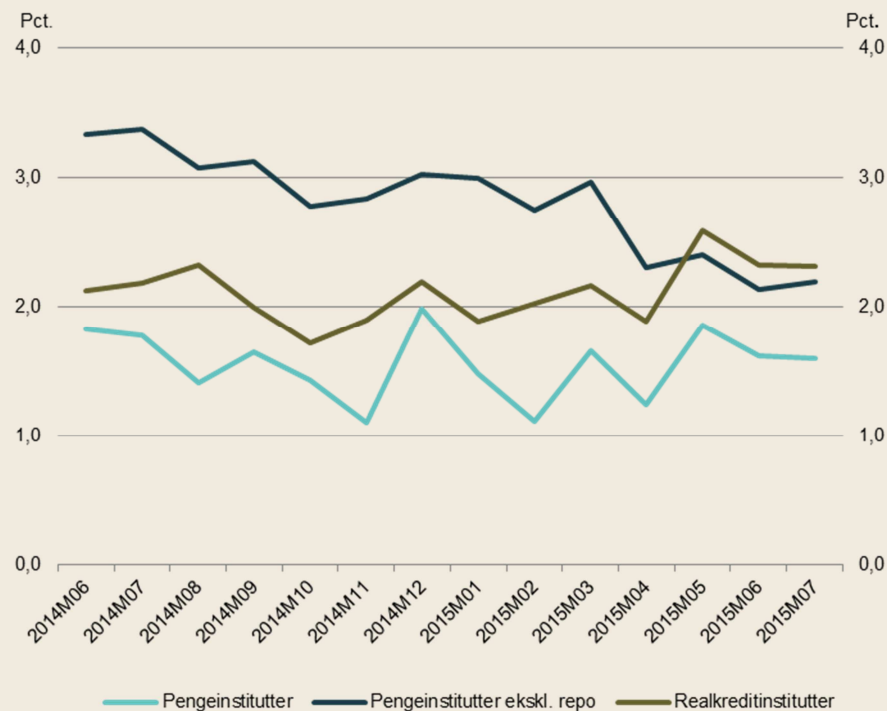

Anm.: Renterne i serien er inkl. repoforretninger. Der forekommer et databrud i statistikken i september 2013, hvor renten stiger fra 1,25 pct. i august til 2,19 pct. i september 2013. En del af denne stigning kan skyldes forskydninger i de underliggende data pga. ændrede opgørelsesmetoder og ændringer i modpartens sektor.

Kilde: Nationalbanken.

I figur 5.1 er de såkaldte repo-lån inkluderet i beregningen af udlånsrenten, da det historisk ikke er muligt, at opgøre udlånsrenterne eksklusiv repo-forretninger. Repo-lån er en type lån, der hovedsageligt anvendes af større virksomheder og er kendetegnet ved, at der stilles sikkerhed i værdipapirer ved optagelse af lånet. Det betyder, at risikoen for pengeinstitutterne er markant lavere end ved bevilling af andre typer lån. Den lavere risiko på repo-lån afspejles i renteniveauet. Derfor er det opgjorte, gennemsnitlige renteniveau for nyudlån fra pengeinstitutter markant lavere, når repo-lån er inkluderet i beregning af renteniveauet, end når repo-lån løftes ud af beregningen, jf. figur 5.2.

Figur 5.2: Pengeinstitutter og realkreditinstitutters rente på nyudlån til erhverv

Anm. Statistikken er ændret i 2013. Den nye og mere detaljerede MFI-statistik giver fra september 2013 mulighed for mere præcist at følge udviklingen i renterne på udlån til erhverv, fx kan repoforretninger (udlån med sikkerhed i værdipapirer) nu udskilles som det ses i figuren. Der tages ikke i figuren højde for rentebindingsperioden på udlånet, hvilket bidrager til den lave udlånsrente for pengeinstitutter sammenholdt med realkreditinstitutter. Ser man fx alene på udlån med en rentebinding på et år, er renten højere i pengeinstitutter.

Kilde: Nationalbanken.

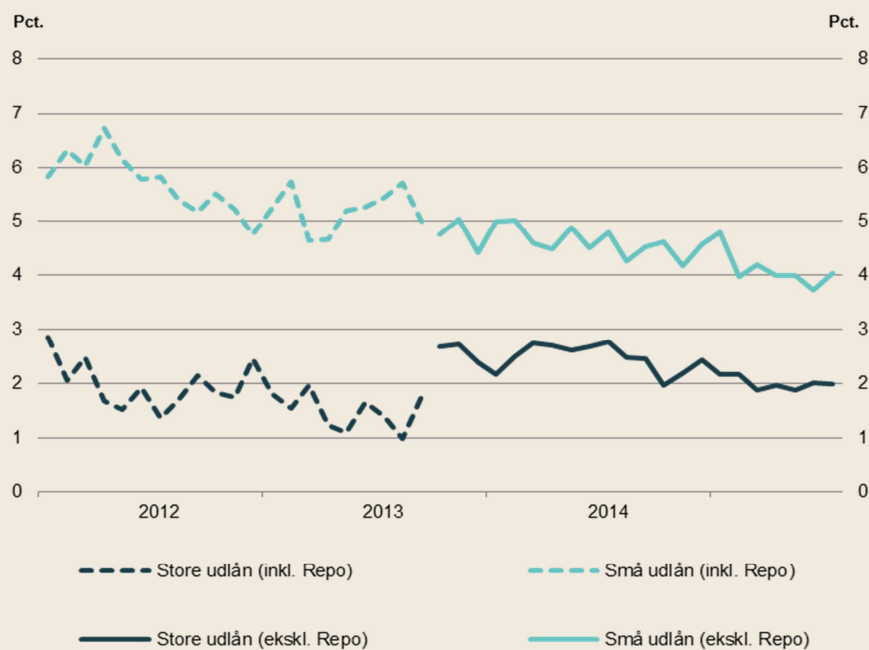
Både realkreditinstitutters og pengeinstitutters rente på nyudlån er faldet de seneste 2 år, når der ses på nyudlån fraregnet repo-forretninger, jf. figur 5.2. Renten på nyudlån følger dermed det generelle renteniveau, der har været faldende som følge af en række pengepolitiske tiltag, herunder markante rentesænkninger i primo 2015.

Den faldende rente på pengeinstitutternes nyudlån til erhverv slår igennem for både små og store nyudlån. Renten på små nyudlån er imidlertid generelt højere end på store nyudlån, jf. figur 5.3.

Den lavere rente på store nyudlån kan skyldes en generelt bedre soliditet i store virksomheder, mens små virksomheder oftere har en lav soliditetsgrad.¹

¹ Egne beregninger, Redegørelse om udviklingen i kreditmulighederne i Danmark, 1. halvår 2013.

Figur 5.3: Bankernes rente på nyudlån til erhverv

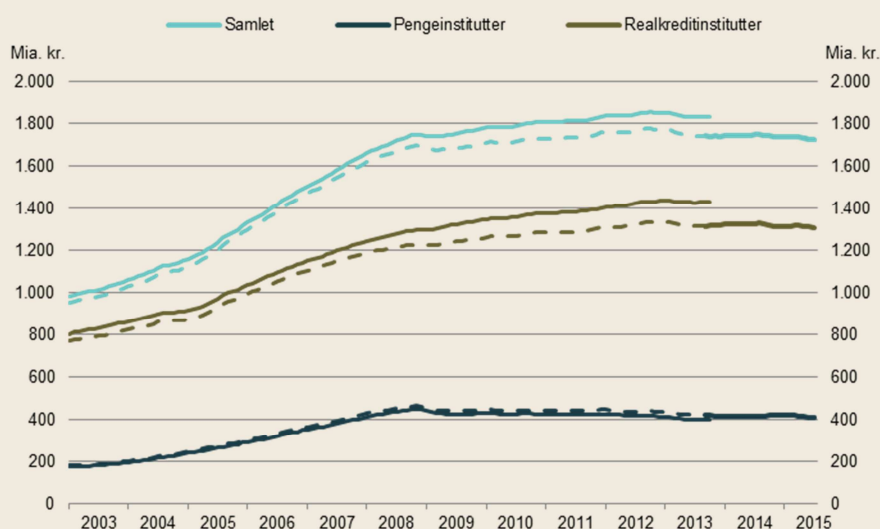
Anm.: Store udlån er udlån på over 7,5 mio. kr., mens små udlån er udlån på op til og med 7,5 mio. kr. Der er ikke adgang til data for udlån ekskl. repo før september 2013. Data er fra opgørelsen for marts 2014. Da der er tale om en ny statistik, kan der forekomme relativt store ændringer fra opgørelse til opgørelse i renterne ekskl. repoforretninger. Det skyldes, at Nationalbanken løbende kvalitetssikrer deres datagrundlag og foretager justeringer.

Kilde: Nationalbanken.

6. UDVIKLING I UDLÅN TIL HUSHOLDNINGER

Det samlede udlån til husholdninger er faldet svagt over det seneste år, jf. figur 6.1. Det dækker over et svagt fald i udlånet fra både pengeinstitutter og realkreditinstitutter på 1,3 pct.

Figur 6.1: Udlån til husholdninger

Anm.: I september 2013 forekommer et databrud, som skyldes forbedrede dataindsamlinger til Nationalbankens MFI-statistik. Se: http://www.nationalbanken.dk/da/publikationer/Documents/2014/03/Nyopgørelse_KVO1_2014.pdf. De stiplede linjer angiver estimater for den historiske udvikling, såfremt de nye definitioner også havde været anvendt før databrudet. Estimaterne er beregnet under antagelsen om, at ændringen i definitionerne alene fører til niveaumæssige forskydninger. Udlånsredegørelsen for 2. halvår 2013 indeholder en beskrivelse af databrudet.

Kilde: Nationalbanken.

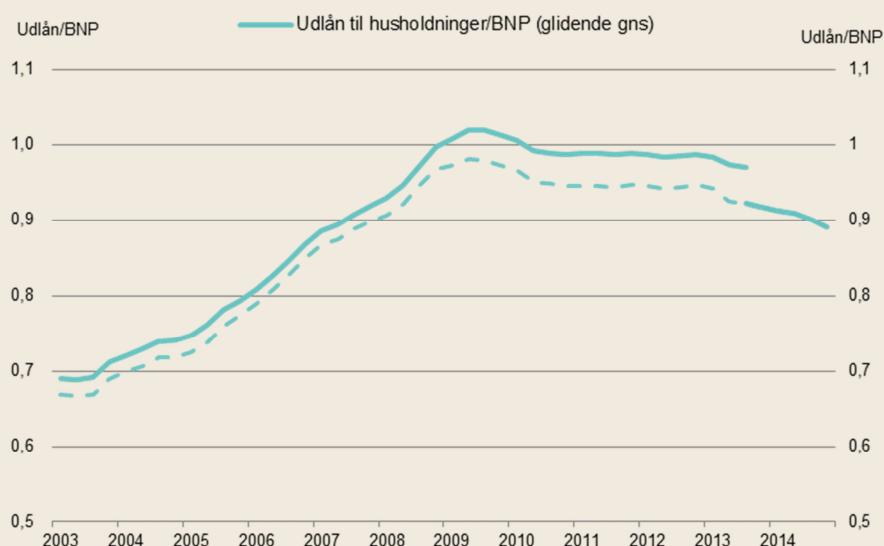
En stor del af husholdningernes gæld finansierer boligkøb. En moderat udvikling i prisstigningerne på boligmarkedet vil derfor slå ud i en tilsvarende moderat udvikling i det samlede udlån til husholdningerne. Selvom boligmarkedet i og omkring de større byer aktuelt er kendetegnet ved relativt kraftige prisstigninger, er boligmarkedet på landsplan fortsat præget af moderate prisstigninger og lange liggetider på boliger i visse områder. Sammen med øgede afdrag på eksisterende realkreditgæld bidrager det til den svage udvikling i det samlede udlån.

Selv om forbrugertilliden ligger på omtrent samme høje niveau som i starten af 2006, er der fortsat kun få forbrugere, der vurderer det fordelagtigt at anskaffe større forbrugsgoder, mens de fleste anser det som fornuftigt at spare op i den nuværende situation.² Det er sandsynligvis medvirkende til, at udlånet ikke udviser større vækst.

² Danmarks Statistik

Udlånet til husholdninger målt som andel af BNP ligger fortsat på et relativt højt niveau, jf. figur 6.2. Der har dog været et mindre fald i andelen det seneste halve år, hvilket skyldes, at udviklingen i udlånet til husholdningerne ikke har kunnet følge med væksten i BNP.

Figur 6.2: Udlån til husholdninger ift. BNP

Anm.: I september 2013 forekommer et databrud, som skyldes forbedrede dataindsamlinger til Nationalbankens MFI-statistik. Se: http://www.nationalbanken.dk/da/publikationer/Documents/2014/03/Nyogmere_KVO1_2014.pdf. De stiplede linjer angiver estimater for den historiske udvikling, såfremt de nye definitioner også havde været anvendt før databruddet. Estimerne er beregnet under antagelsen om, at ændringen i definitionerne alene fører til niveaumæssige forskydninger. Udlånsredegørelsen for 2. halvår 2013 indeholder en beskrivelse af databruddet.

Kilde: Nationalbanken, Danmarks Statistik samt egne beregninger.

Nationalbankens seneste udlånsundersøgelse fra april 2015 viser, at kreditvilkårene for husholdninger var uændrede i 2. kvartal. Der har de seneste kvartaler været en svagt stigende efterspørgsel efter lån fra husholdningerne.

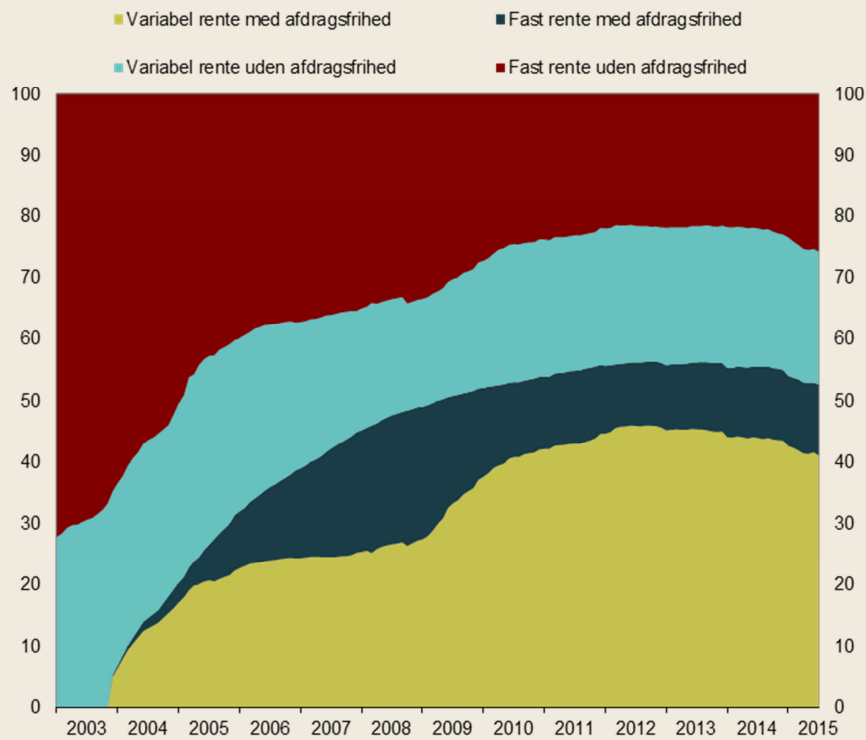
Den svage udvikling i udlån til husholdninger afspejler forskellige forhold. Blandt andet afdrager husholdninger i dag langt mere på deres lån, hvilket fortrinsvist kan tilskrives det meget lave renteniveau.³ De fleste lån til husholdningerne er annuitetslån, der indebærer, at afdraget udgør en større del af ydelsen, når renten er lav. Dertil kommer, at omfanget af afdragsfrie realkreditlån er faldet lidt, jf. figur 6.3.

De fleste afdragsfrie realkreditlån har historisk set været ydet i kombination med variabel rente. I juni 2015 udgjorde andelen af lån med variabel rente og afdragsfrihed 41,6 pct. af det samlede realkreditudlån til husholdninger mod 44,2 pct. i juni 2014, jf. figur 6.3.

³ Se Nationalbankens opgørelse af husholdningernes afdrag på realkreditgælden: http://www.nationalbanken.dk/da/statistik/find_statistik/Sider/Husholdningernes-afdrag-og-es-men-kun-på-under-halvdelen-af-realkreditgælden.aspx

Andelen af lån med fast rente og afdragsfrihed er imidlertid steget en smule, men samlet set er den samlede andel af afdragsfrie lån over det seneste år er faldet fra 55,6 pct. til 53,0 pct.

Figur 6.3: Husholdningernes brug af låntyper på realkreditmarkedet

Anm.: Der forekommer et databrud i september 2013, som dog ikke ændrer fordelingen af låntyperne væsentligt.

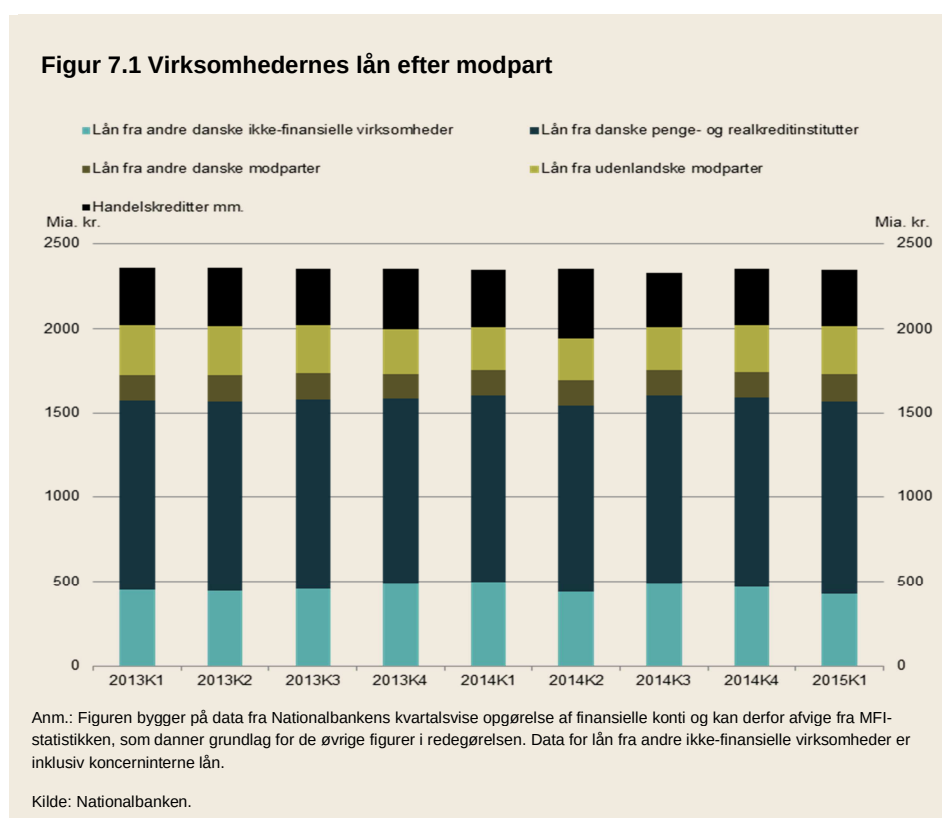
Kilde: Nationalbanken samt egne beregninger.

Andelen af lån med variabel rente er faldet fra 66,7 pct. til 63,4 pct. fra juni 2014 til juni 2015. Samtidig er sammensætningen af disse lån ændret, og der er over det seneste år kommet en stigende andel af de variabelt forrentede lån, der har en længere rentebinding, fx F3- og F5-lån, mens andelen af F1-lån er faldet.

7. VIRKSOMHEDERNES BRUG AF ALTERNATIV FINANSIERING

Virksomhedernes største kilde til finansiering er lån fra danske penge- og realkreditinstitutter. De tegner sig således for omkring halvdelen af det samlede udlån til erhvervslivet, jf. figur 7.1.

Herudover anvender virksomhederne en række alternative finansieringskilder. Foruden penge- og realkreditinstitutterne kan virksomhederne finansiere sig ved lån i andre ikke-finansielle virksomheder, lån fra andre udenlandske- såvel som danske modparter og igennem handelskreditter. Andelen af alternativ finansiering har været stort set konstant over de seneste otte kvartaler. Den primære andel af alternativ finansiering tilvejebringes gennem lån fra andre danske, ikke-finansielle virksomheder (20 pct.) og handelskreditter mm. (16 pct.).

Nationalbankens opgørelse af finansielle konti giver ikke mulighed for en detaljeret inddeling af lån, herunder fx på brancher og virksomhedsstørrelse. Der kan således være kategorier af virksomheder, hvor anvendelsen af alternative finansieringskilder afviger betydeligt fra det overordnede billede.

Vækstfonden er en alternativ kilde til finansiering for små og mellemstore virksomheder. Vækstfonden har en række produkter, som er målrettet finansiering af vækst og fornyelse i små og mellemstore virksomheder, jf. boks 2.

Boks 2: Vækstfondens produkter

VF Lån og Kautionskø: Vækstfonden tilbyder en række låneprodukter målrettet små og mellemstore virksomheder med sunde vækstplaner, som ikke kan få et lån i banken fx pga. utilstrækkelige sikkerheder eller egenkapital. Vækstfonden kautionskøer desuden dele af penge- og andre finansieringsinstitutters lån, garantier og kreditter til forretningsudvikling i små og mellemstore virksomheder. Vækstfonden yder bl.a. Ansvarlige lån, Vækstlån, Vækstgarantier og Vækstkautionskø, samt en række mere målrettede produkter som bl.a. Vækstlån til iværksættere og Grønne Vækstlån samt Etableringslån til landbruget.

Vækstlån til landbruget

Som opfølgning på Aftale om en vækstplan for fødevarer lancerede Vækstfonden i september 2014. Etableringslån til landbrug i samarbejde med Landbrug & Fødevarer og Finansrådet.

Etableringslån til landbrug er et særligt risikovilligt lån, som henvender sig til yngre landmænd med ambitioner om at overtage og udvikle en eksisterende bedrift.

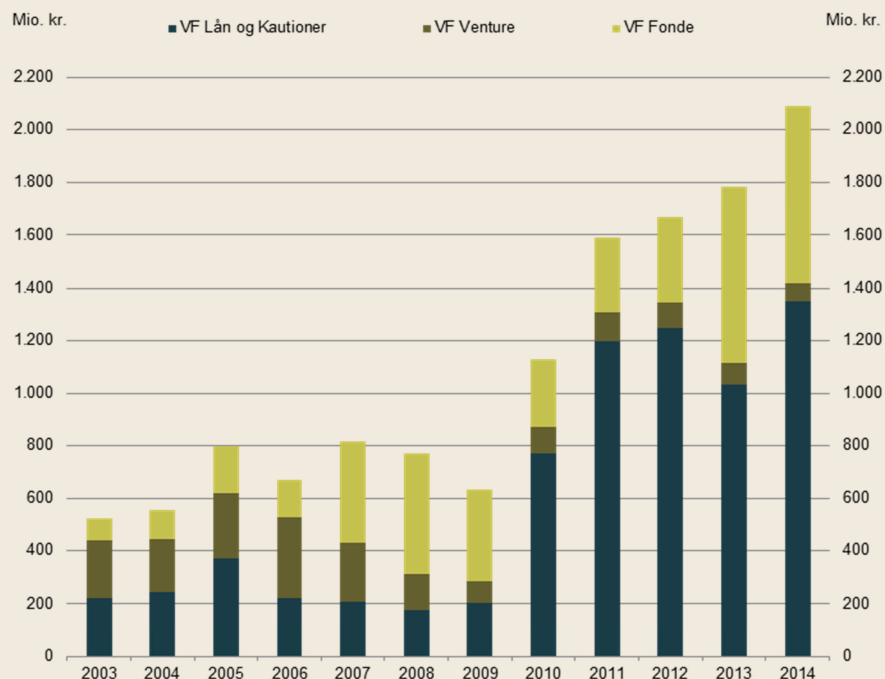
VF Venture: Vækstfonden investerer i samarbejde med andre investorer egenkapital i opstartsvirksomheder, som de vurderer, har et stort vækspotentiale, men som har vanskeligt ved at skaffe tilstrækkelig risikovillig kapital. Investeringerne foretages sammen med private investorer og andre offentlige aktører som fx innovationsmiljøerne.

VF Fonde: Vækstfonden investerer i private fonde, som derefter investerer kapitalen i virksomheder. Investeringerne i fonde sker i samarbejde med private investorer, så indsatsen er med til at understøtte opbygningen af et selv bærende marked for risikovillig kapital.

Vækstfondens samlede aktiviteter har været stigende siden 2009 og udgjorde i 2014 lidt over 2 mia. kr., heraf omkring 1,3 mia. kr. i lån og kautionskø, jf. figur 7.2. Vækstfondens aktiviteter udgør dermed en relativt lille del af det samlede erhvervsudlån. Det skal ses i lyset af fondens formål. Vækstfonden har således generelt til opgave at placere sig i kanten af markedet, hvor private aktører har vanskeligt ved at løfte finansieringen af sunde projekter.

Vækstfonden har i 2014 via låne-, garanti- og kautionsordninger finansieret vækst i ca. 631 virksomheder. Heraf fik 189 virksomheder et Vækstlån, hvilket er en tredobling i forhold til året før. I løbet af året gav Vækstfonden samlet tilsagn om lån til 235 virksomheder, og ved udgangen af 2014 havde Vækstfonden stadig 135 uudnyttede lånetilbud ude hos virksomhederne.

Figur 7.2: Vækstfondens aktiviteter

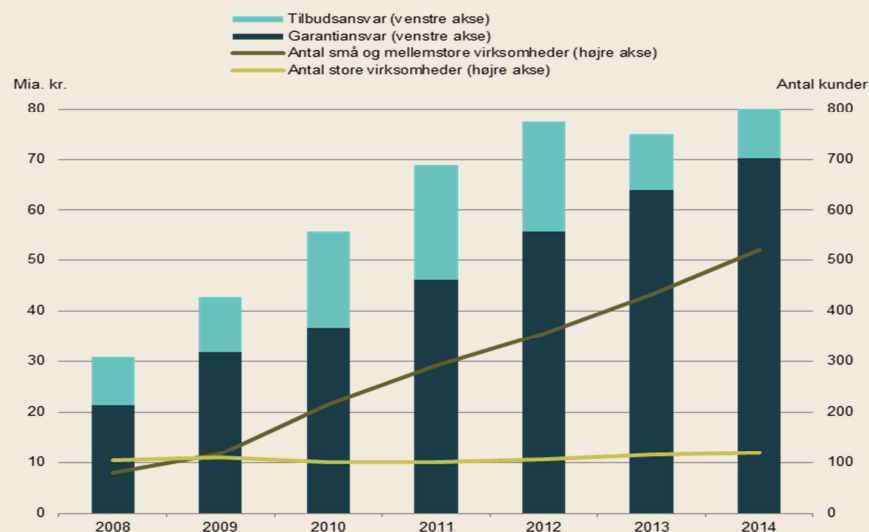
Kilde: Vækstfonden.

Eksport Kredit Fonden er en statslig finansieringsfond, der har til formål at sikre dansk eksport internationalt konkurrencedygtige vilkår med hensyn til dækning af ekstraordinære risici for tab i forbindelse med eksport.

Eksport Kredit Fonden giver garantier, når danske virksomheder sælger deres varer til udenlandske kunder. Eksport Kredit Fonden sikrer den danske, eksporterende virksomhed i det tilfælde, hvor den udenlandske køber af deres varer ikke er i stand til at betale. Eksport Kredit Fonden understøtter ligeledes danske virksomheders muligheder for at udvide produktionen med henblik på at styrke deres eksport. Eksempelvis tilbyder Eksport Kredit Fonden kautitioner for anlægslån, hvor Eksport Kredit Fonden kautionerer for op til 80 pct. af et anlægslån, således at virksomheden lettere kan opnå kredit med henblik på at udvide sit produktionsapparat.

Eksport Kredit Fondens aktiviteter er øget markant siden 2008, hvilket skal ses i lyset af de mindre gunstige konjunkturer i perioden. I 2014 havde fonden udestående garantiansvar for i alt 70,2 mia. kr., jf. figur 7.3. Det svarer til en stigning på knap 10 pct. fra 2013.

Figur 7.3: Eksport Kredit Fondens aktiviteter

Anm.: Små og mellemstore virksomheder defineres som virksomheder med under 250 ansatte. Tilbudsansvaret er et udtryk for EKF's samlede betingede tilbud, men garantiansvaret dækker over EKF's samlede udestående af udstedte garantier.

Kilde: Eksport Kredit Fonden.

Eksport Kredit Fondens opgørelser viser desuden, at der navnlig er sket en stor stigning i antallet af små og mellemstore virksomheder i kundekredsen siden 2008. Antallet af små og mellemstore virksomheder er mere end femdoblet fra 2008 til 2014, mens der kun er en mindre stigning i antallet af store virksomheder, der benytter Eksport Kredit Fonden.

Crowdfunding er en alternativ finansieringsform, hvor projekter, virksomheder eller privatpersoner henter bidrag eller investeringer fra et stort antal mennesker. Crowdfunding kan udgøre et alternativ til at optage lån i penge- og realkreditinstitutter, jf. boks 3.

Boks 3: Crowdfunding

Overordnet findes der fire typer crowdfunding; i) donationsbaseret- ii) rewardbaseret- iii) lånebaseret- og iv) aktiebaseret crowdfunding. Udbredelsen af crowdfunding er i kraftig vækst, men der har blandt markedsaktørerne været en vis usikkerhed i forhold til den danske regulering af forskellige former for crowdfunding. Med aftale om en vækstpakke fra juni 2014 aftalte den daværende regering (Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre), Venstre, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Det Konservative Folkeparti at igangsætte et arbejde med at undersøge mulighederne for at fremme crowdfunding i Danmark, herunder afklare hvilke eventuelle regulermæssige udfordringer, der måtte være på området. På den baggrund er der blevet udarbejdet officielle vejledninger til anvendelse af crowdfunding, som kan tilgås via Erhvervsstyrelsens hjemmeside <https://startvaekst.virk.dk/vaekst/finansiering/crowdfunding>. Derudover er der udarbejdet en uddybende rapport om crowdfunding, som giver en systematisk gennemgang af de regulermæssige rammer for crowdfunding i Danmark. Rapporten kan tilgås via Erhvervs- og Vækstministeriets hjemmeside, www.evm.dk.

8. FINANSIERING I LANDDISTRIKTER

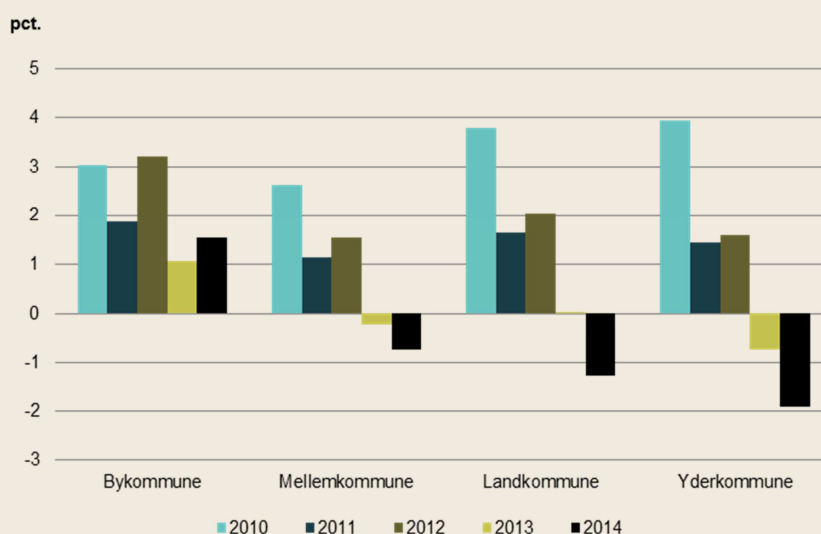
Der har de senere år været stort fokus på udlånsmuligheder i områder uden for byerne. Dette fokus vedrører såvel husholdningers boliglån som små og mellemstore virksomheders (SMV) afgang til finansiering. I det følgende gives et overordnet billede af realkreditinstitutters og pengeinstitutters udlån til husholdninger og SMV'er. Udvalget om finansiering af boliger og erhvervsejendomme i landdistrikterne forventes at færdiggøre sit arbejde i oktober 2015. Udvalgets rapport forventes at redegøre for udviklingen i kreditmulighederne i landdistrikterne samt eventuelt stille forslag til nye initiativer.

Husholdninger

En betydelig del af husholdningers gæld udgøres af lån med pant i en bolig, og langt størstedelen af denne gæld er lån i et realkreditinstitut. Det samlede realkreditudlån til husholdninger er steget med omkring 115 mia. kr. fra 2009 til 2014, svarende til en vækst på knap 9 pct.

Væksten i realkreditudlånet fra 2010 til 2012 var bredt funderet i hele landet, jf. figur 8.1. I 2013 og 2014 har der imidlertid været en tendens til, at realkreditudlånet er vokset i bykommuner, mens det har været vigende i mellem-, land- og yderkommuner.⁴

Figur 8.1: Vækst i realkreditudlån til husholdninger, 2010 - 2014

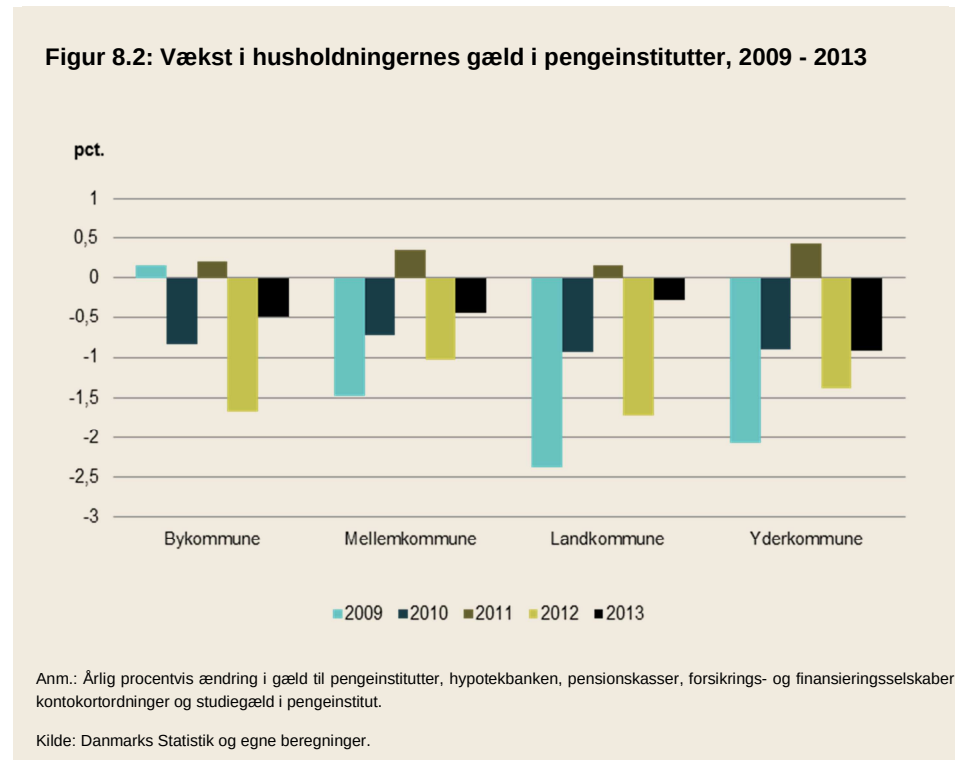
Anm.: Beholdningen af realkreditlån er opgjort per ultimo året, og væksten er beregnet som den årlige procentvise ændring i beholdningen af realkreditlån med pant i ejerboliger.

Kilde: Data fra realkreditinstitutterne, Danmarks Statistik og egne beregninger

⁴ Opdelingen stammer fra det tidligere Fødevareministeriums Mere liv på landet – landdistriktsprogrammet 2007 – 2013. Som forudsætning for inddelingen i kommunetyper i landdistriktsprogrammet er der lavet et indeks for kommunernes landdistriktsgrad. Baseret på landdistriktsgraden er de danske kommuner opdelt i fire kommunetyper: bykommuner, mellemkommuner, landkommuner og yderkommuner. Kommuner med en høj landdistriktsgrad angives som yderkommuner, mens kommuner med en lav landdistriktsgrad angives som bykommuner. Landdistriktsgraden er opregnet som et vægtet indeks af flere forskellige indikatorer, herunder befolkningstæthed, demografi, økonomi mm.

Udover gæld til realkreditinstitutter optager husholdningerne lån i pengeinstitutter. Dette udlån går, ud over efterfinansieringen til boliger, også til bilkøb, almindeligt forbrug mv. Pengeinstitutternes (m.fl.) udlån til husholdninger er i perioden 2009 til 2013 faldet med 18 mia. kr. svarende til et fald på 3 pct.

Udviklingen har i hele perioden været nogenlunde ensartet på tværs af kommunetyper, jf. figur 8.2.

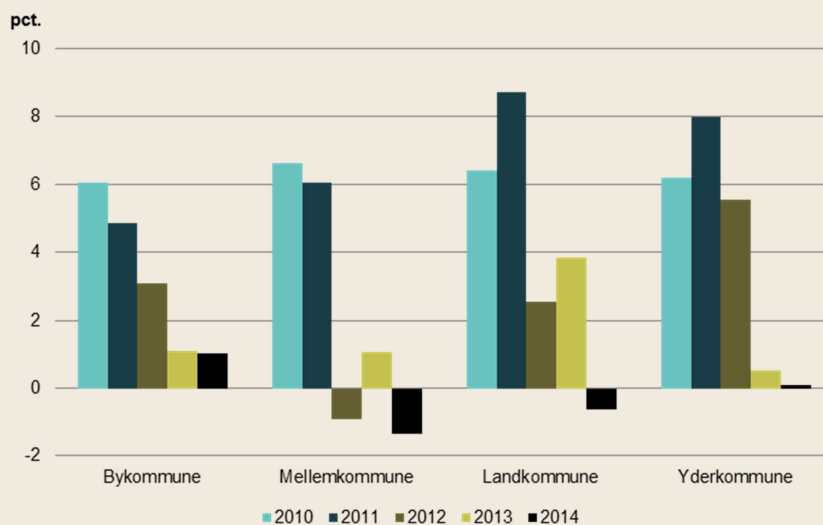
Erhverv

Udlånet til erhverv har under krisen været kendetegnet ved et skift fra pengeinstitutfinansiering til realkreditfinansiering. Det betyder, at realkreditudlånet til SMV'er er vokset med godt 130 mia. kr. fra 2009 til 2014, svarende til en stigning på godt 20 pct.⁵

Udviklingen i realkreditudlånet til SMV'er har fra 2010 til 2012 været nogenlunde ensartet på tværs af kommunetyper, jf. figur 8.3. I 2014 er væksten i udlånet aftaget, særligt uden for bykommunerne.

⁵ Beregnet på baggrund af indberettede virksomhedsdata fra realkreditinstitutterne.

Figur 8.3: Vækst i realkreditudlån til SMV-segment, 2010 - 2014

Anm.: Beholdningen af realkreditlån er opgjort per ultimo året og væksten er beregnet som den årlige procentvise ændring i beholdningen af realkreditlån med pant i erhvervsjendomme. Kommune og virksomhedsstørrelse er knyttet til lånet ved at sammenkøre realkreditdatasættet (erhvervsudlån) med Danmarks Statistiks firmastatistik. Firmastatistikken indeholder firmaer, som har haft ATP-indbetalinger for ansatte lønmodtagere svarende til mindst 0,5 årsværk og/eller har haft en beregnet indtjening af en vis størrelse. Det indebærer, at omkring 75 pct. af realkreditudlånet til erhverv indgår i beregningerne af årsvæksten. Langt hovedparten af udlånet, som ikke indgår i beregninger er udlån til andelsforeninger, privat udlejningsvirksomhed og støttet byggeri (opgjort på baggrund af de udlånsformål, realkreditinstitutterne har indberettet.)

Kilde: Data fra realkreditinstitutterne, Danmarks Statistik og egne beregninger

For at belyse SMV'ernes finansieringssituation har Erhvervs- og Vækstministeriet fået Danmarks Statistik til at gennemføre en interviewundersøgelse blandt godt 4.000 SMV'er (med mellem 5 og 249 ansatte), hvor der er blevet spurgt til SMV'ernes finansieringssituation.

Der må formodes, at virksomheder med gode regnskabstal har større sandsynlighed for at opnå lån, uanset hvor i landet virksomheden er placeret.

Ved at sammenholde oplysninger fra undersøgelsen med virksomhedernes regnskabstal, jf. boks 4, kan der tegnes et billede af, om virksomheder i områder uden for byerne i højere grad får afslag på låneansøgninger, sammenlignet med virksomheder placeret i byområder, uafhængigt af virksomhedernes regnskabstal.

Boks 4: Interviewundersøgelse om SMV'ernes finansieringssituation

Ud af godt 4.000 virksomheder i undersøgelsen om adgang til finansiering i 2014 har det været muligt at sammenkøre godt 3.900 af virksomhederne med Danmarks Statistiks regnskabsstatistik. Den seneste regnskabsstatistik er fra 2013. Det er dog en rimelig tilgang at benytte regnskabstal for 2013, da disse har lagt til grund for låneansøgninger i 2014.

For hver af de 3.900 virksomheder er der beregnet en soliditetsgrad og en overskudsgrad. Soliditetsgraden er beregnet som en virksomheds egenkapital divideret med virksomhedens samlede passiver. Overskudsgraden er beregnet som virksomhedens resultat før finansielle og ekstraordinære poster divideret med summen af virksomhedens omsætning og andre driftsindtægter.

Omkring 500 af de godt 4.000 virksomheder har i 2014 ansøgt om et lån. Heraf har 379 virksomheder fuldt ud opnået lån, og 148 virksomheder har helt eller delvist fået afslag.

	I alt	Bykommune	Udenfor bykommune
----- Fordeling af antal svarvirksomheder -----			
Opnået lån	379	181	198
Delvist eller ej opnået lån	148	71	77
Ej søgt om lån	3.529	1.970	1.559
Alle svarvirksomheder	4.056	2.222	1.834
----- Antal virksomheder, opregnet -----			
Opnået lån	1.550	700	850
Delvist eller ej opnået lån	790	370	420
Ej søgt om lån	17.840	9.170	8.670
Alle virksomheder	20.180	10.240	9.940
----- i pct. af opregnet -----			
Opnået lån	8	7	9
Delvist eller ej opnået lån	4	4	4
Ej søgt om lån	88	90	87
Alle virksomheder	100	100	100
Anm.: Der skelnes mellem fuldt, delvist og ikke opnået finansiering. Ved fuldt opnået blev det ønskede beløb opnået på de ønskede betingelser. Ved delvist opnået blev finansiering opnået, men ikke det ønskede beløb og/eller de ønskede betingelser. Ved ikke opnået blev der ikke opnået den søgte finansiering.			
Kilde: Surveydata fra Danmarks Statistik og egne beregninger.			

Uafhængigt af geografisk placering fik omkring en tredjedel af de virksomheder, der ansøgte om lånefinansiering i et kreditinstitut i 2014, helt eller delvist afslag på den ønskede finansiering.

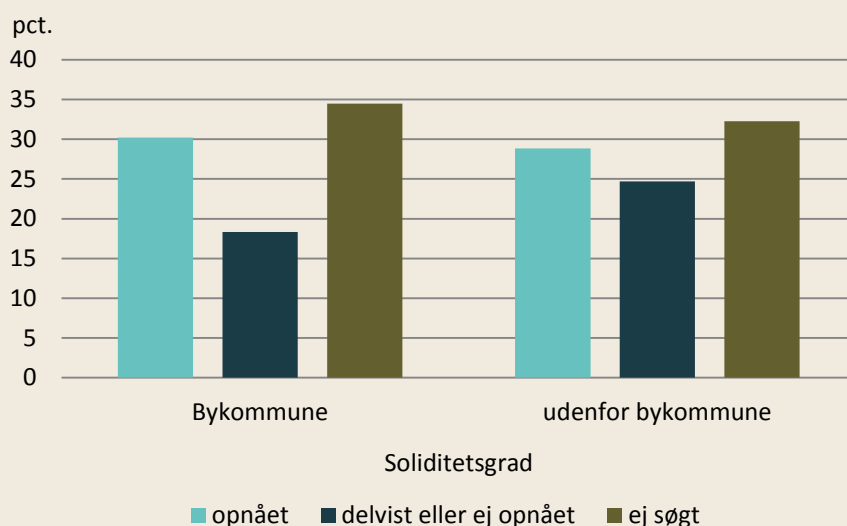
Soliditetsgraden viser, hvor stor en procentdel af kapitalen i en virksomhed, der kan tabes, inden fremmedkapitalen bliver berørt. Jo højere en virksomheds soliditetsgrad er, jo større tab kan virksomheden tage uden potentielt at komme i finansielle problemer. En långiver vil derfor, alt andet lige, foretrække at låne ud til en virksomhed med høj soliditetsgrad frem for en virksomhed med en lavere soliditetsgrad. Det er derfor forventningen, at der er en klar sammenhæng mellem udlån og soliditet, uanset hvor i landet virksomheden ligger.

De virksomheder, der slet ikke ansøgte om lån i 2014, har generelt en lidt højere soliditetsgrad end virksomheder, der har søgt om lån. En af årsagerne er sandsynligvis, at disse virksomheder på grund af deres højere soliditetsgrad har mindre behov for lånefinansiering.

For virksomheder i bykommuner er der en klar tendens til, at virksomheder, der opnår lån, har en højere soliditetsgrad end de virksomheder, der helt eller delvist får afslag. Medianvirksomheden blandt virksomheder i bykommuner, der i 2014 fik fuldt tilsagn om lån, havde således i 2013 en soliditetsgrad på 30 pct. Medianvirksomheden blandt virksomheder, der helt eller delvist fik afslag, havde til sammenligning en soliditetsgrad på 18 pct., jf. figur 8.4.

For virksomheder uden for bykommunerne er der et mindre klart billede af, at soliditetsgraden er bestemmende for muligheden for at opnå lån. Her var de tilsvarende soliditetsgrader henholdsvis 29 pct. og 25 pct.

Figur 8.4: Medianvirksomhedens soliditetsgrad

Anm.: Opgørelsen er med udgangspunkt i svarene fra en interviewundersøgelse, Danmarks Statistik har lavet blandt omkring 4.000 små og mellemstore virksomheder omkring disses finansieringssituation. Virksomhederne i undersøgelsen har svaret på spørgsmålet: "Har virksomheden forsøgt at opnå lånefinansiering i 2014 og med hvilket resultat?". Undersøgelsen er sammenkørt med regnskabsstatistikken, hvorpå soliditetsgraden er beregnet som virksomhedens egenkapital divideret med virksomhedens samlede passiver (=aktiver).

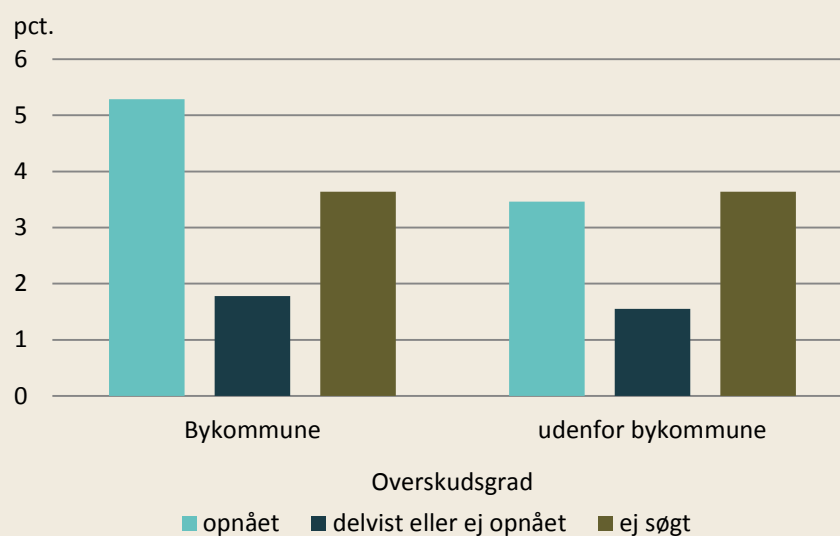
Kilde: Danmarks statistik og egne beregninger.

Virksomhedernes indtjeningsevne

Overskudsgraden udtrykker forholdet mellem omkostninger og indtægter. En virksomhed, der har en høj indtjening og høj overskudsgrad, vil i højere grad være i stand til at servicere sin gæld end en virksomhed, der har en lav indtjening. En långiver vil derfor alt andet lige foretrække at låne ud til en virksomhed, der har en høj indtjening.

Der er en klar sammenhæng mellem overskudsgrad og bevilgede lån, uanset hvilken kommunetype der ses på. Medianvirksomheden, der opnår lån i 2014, havde i 2013 en markant højere overskudsgrad sammenlignet med medianvirksomheden, der får helt eller delvist afslag, jf. figur 8.5. For begge kommunetyper er overskudsgraden over dobbelt så stor i de virksomheder, der får tilsagn om lån sammenlignet med de virksomheder, der får helt eller delvist afslag.

Figur 8.5: Medianvirksomhedens overskudsgrad

Anm.: Opgørelsen er med udgangspunkt i svarene fra en interviewundersøgelse, Danmarks Statistik har lavet blandt omkring 4.000 små og mellemstore virksomheder omkring disses finansieringssituation. Virksomhederne i undersøgelsen har svaret på spørgsmålet: "Har virksomheden forsøgt at opnå lånefinansiering i 2014, og med hvilket resultat?". Undersøgelsen er sammenkørt med regnskabsstatistikken, hvorpå overskudsgraden er beregnet som virksomhedens resultat før finansielle og ekstraordinære poster divideret med summen af virksomhedens omsætning og andre driftsindtægter.

Kilde: Danmarks statistik og egne beregninger.

Udlånsredegørelse

Redegørelse om udviklingen i kreditmulighederne i Danmark

Erhvervs- og Vækstministeriet
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K
Tlf 3392 3350
evm@evm.dk
www.evm.dk

Erhvervs- og Vækstministeriet

Slotsholmsgade 10-12

1216 København K

Telefon 33 92 33 50

evm@evm.dk